

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 96

Sobota, 28. novembra 1936

Leto XI

Jugoslavija v zavidljivem položaju?

Že dalje časa opažamo, da se vrši tekma med Anglijo, Francijo, Nemčijo in Italijo za vpliv v Jugoslaviji. Vse te države smatrajo Jugoslavijo za vrata v Orient. Nemčija hoče doseči ta vrata po kopnem, one tri države pa po morju, oziroma s povečanjem gospodarskih odnošajev in s tem nekako zvezano razmerje, ki bi lajšalo izvajanje gospodarske politike veseli na Balkanu, zlasti pa v daljnem Orientu in severovzhodni Afriki v medsebojni konkurenci.

Kakor poroča angleški »Times«, da se zlasti Nemčija in Italija trudita, kako bi se prikupili Jugoslaviji. Efekt teh naporov se vidi tudi v tem, da trgovina z Nemčijo in Italijo napreduje, dočim ona z Anglijo in Francijo nazaduje. Angleži skušajo to napako popraviti s tem, da nameravajo investirati velike zneske v industriji ter si s tem pridobiti več gospodarskega vpliva v Jugoslaviji.

Nemčija je v pospeševanje jugoslovanskega prijateljstva dovolila 6 milijonov mark za turiste v Jugoslaviji, jamči kurz (borzni tečaj marke) plačila izvoznikom ter je kontingent (določen del) za poljske pridelke in živino zvišala za 420 milijonov dinarjev. Nemčija je tudi plačala svoj dosedanj dolg z dobavami Krupove tvornice za tovarno z železom v Zenici.

Tudi Italija je z ozirom na padec lire zvišala jugoslovanski uvozni kontingent za 45 odstotkov z namenom, da se približa Balkanu, češ, da na Jadranskem morju pač nimajo druge dežele nič iskati, razen onih, ki se nahajajo ob tem morju.

Zunanje političen problem Jugoslavije se torej nahaja sedaj na jako važni točki odločitve. Nedvomno je, da odnošaj Jugoslavije do navedenih velesil ne more in ne sme biti zadeva Jugoslavije same. Tu imamo malo antano in balkansko zvezo, ki pomenita le precejšen političen faktor v srednji in jugovzhodni Evropi. Zato mora biti zunanja politika Jugoslavije obenem politika male antane in balkanske zveze.

Nikdar namreč ne smemo pozabiti predvojnih razmer, ko so se razne velesile igrale z balkanskimi državami in jih izigravale v svoje spekulativne namene. Po vojni pa je vsa srednja in jugovzhodna Evropa posejana z državami, ki imajo razne ožje interese in ki bodo razcepljene podlegle druga za drugo kapitalističnemu imperializmu velesil.

Mi stojimo prej ko slej na stališču, da bi vse te države morale iskati predvsem tesnejših stikov in sodelovanja ter bi bil epohalen zgodovinski dogodek, če bi napravile zvezo teh držav. Zemljepisno tudi odgovarjajo tej potrebi popolnoma.

Italija in Nemčija se bojita francoskega in angleškega vpliva v jugovzhodni Evropi, ker bi bila s tem njiju oblast in vpliv zmanjšana, dočim pa hočeta Francija, zlasti pa Anglija dominirati tudi v Sredozemskem morju, da jima ne zrase Italija čez glavo.

Naša zunanja politika mora biti modra. Zavedati se mora svoje historične misije, da ne klone obljubam, ne da pretehta dejansko razvojnno možnost.

Za svobodno demokratično Španijo

Largo Caballero: Demokracija, ne bolševizem!

Predsednik španske vlade Largo Caballero je v sporazumu z ostalimi ministri objavil to-le proklamacijo:

»V nasprotju z v inozemstvu razširjenimi trditvami, vlada španske republike nikakor ne namerava vzpostaviti sovjetskega režima. Njen bistveni cilj je, ohraniti republikanski parlamentarni režim, kakor je predviden v ustavi, ki si jo je dala špansko ljudstvo samo. Narobe pa streme uporniki za tem, da bi uvedli fašizem in protiparlamentarizem, potem ko so pod fašistično zastavo začeli meščansko vojno in zagrešili

Boji za Madrid

Kljub vsem izjavam, da Franco na Madridu ni več interesiran, so njegove čete po par dnevnem prestanku vsled dežja in snega, pa vendarle zopet pričele napadati v vseučiliški četrti. Vlada poroča, da so bili napadalci odbiti in da so vladina letala pregnala nacionalistične bombarderje, ki so mogli vreči samo par bomb na Madrid. Nacijsko topništvo zopet obstreljuje mesto. Takozvana peta kolona generala Franca, ki je sestojala iz madridskih nacistov in je operirala za hrbtno branilcev, je bila pri napadu popolnoma uničena.

Pri Carabancelu so miličniki razstrelili most, čez katerega je korakala nacistična pehota. V istem sektorju so dvignili v zrak z dinamitom strelske jarko, ki so bili na gosto zasedeni z Marokanci.

Boji v Aragoniji

Na bojišču med Huesco in Saragoso so vladine čete zavzele več utrjenih postojank nacistov, prekinile železniško zvezo med obema mesti in uničile dva vojaška vlaka s četami iz Saragosse za Huesco. Vladine čete so prekoračile reko Ebro in zaplenile tri oklopne avtomobile.

Boji ob Biskajskem zalivu

Ker so nacisti koncentrirali vse Marokance pred Madridom, so na fronti pred Bilbajom potisnjeni v obrambo. Mesto, ki so ga hoteli zavzeti že pred meseci, je še vedno v rokah vladinih čet. Ovičedo pa oblegajo asturski rudarji. V mestu vladajo strašne razmere, ker je odrezano od sveta. Sedaj se polagoma razvijajo boji na fronti ob Biskajskem zalivu, ki so predznak skorajšnje ofenzive vladinih čet.

Kdo so bili stanovalci nemškega konzulata?

Po izpraznjenju nemškega konzulata v Madridu, je policija naletele v poslopju na 41 fašistov, višjih oficirjev španske armade, ki so bili oboroženi in pripravljeni, da kot motoriziran oddelek v hrbtno napadejo branilce Madrida. V poslopju je bila tudi radio oddajna postaja.

Za eno milijardo bonov v obtoku

Kreditne operacije vlade

Vlada je pri iskanju sredstev za okrepitev obratnega kapitala glavne državne blagajne, likvidacijo ostanikov letnega dolga in finansiranje jav. del prišla do zaključka, da si pomaga z izdajo bonov. V januarju t. l. je izdala prvo emisijo bonov v znesku 500 milijonov dinarjev, od katerih je bilo treba izplačati 20 milijono

nešteto grozodejstev proti naobražencem, meščanom zmernega pričanja in vsem onim, ki so brez pridržka ostali zvesti zakoniti vladi ter proti delavcem in kmetom, ki so jih na tisoče pomorili. Program moje vlade je: združitev vseh demokratičnih sil, ki so pripravljene nastopiti v obrambo parlamentarnih svoboščin pred fašistično diktaturo. Na prihodnji seji parlamenta v Valenciji bo na simboličen način prišlo do izraza edinstvo ogromne večine španskega ljudstva.

Nacistično „brodovje“ v akciji

Kakor je pretiraval general Franco v svojih poročilih o položaju pred Madridom, tako tudi v svojih poročilih o blokadi vzhodne španske obale po svojem »brodovju«. Špansko nacistično brodovje ob vzhodni obali sestoji iz: križark »Canarias« in »Almirante Cerveras« ter velike križarke »Baleares«. Nadalje iz par oboroženih trgovskih ladij, kar pa je vse premalo za blokado, ako spremlja ladje tuje vojno brodovje. V biskajskem zalivu pa je nacistično »brodovje«: križarka »Espana« in torpedni rušilec »Velasca«. Podmornice se nahajajo vse na strani vlade.

Kdo je torpediral vladino ladjo?

Mornariško ministrstvo španske vlade objavlja, da se italijansko in nemško vojno brodovje aktivno udeležuje operacij na strani nacistov. Sprva je vršilo špijonažno službo. Sedaj pa posega aktivno v boj. Torpedo, ki je 23. t. m. bil izstreljen proti križarki »Cervantes« v kartagen-

Izgledi vlade na zmago zelo povoljni

Poročilo, ki ga je dobil levičarski pariški list »Oevre« iz Španije od neke popolnoma zanesljive osebe, pravi, da se strateški položaj vladinih čet, brez vsakega pretiravanja in udajanja napačnemu optimizmu, lahko označi kot dovoljen in da more to sčasoma roditi dobre uspehe. Enako optimistično presoja izgled vladinih čet na končni uspeh angleški liberalni list »News Chronicle«, ki piše:

»Kakršnakoli bi bila tudi usoda glavnega mesta Madrida v bližnjem času — padec Madrida ne bi odločilno vplival na konec državljanske vojne v Španiji. Ves svet je že davno prepričan o tem, da bo najbesenejši odpor Francu in njegovim fašistom nudila Katalonija. Pa tudi na ozemlju, ki se trenutno nahaja pod oblastjo vlade, se nahajajo tisoči in tisoči, ki čakajo samo na ugodno priliko, da se otresejo jarma nasilnih fašistov, ki so zagospodarile samo mimogrede s pomočjo najetih

Prostovoljci za Španijo

Od vseh strani prihajajo v Španijo prostovoljci, ki stopajo v vladino vojsko. V vojski postojajo celi odredi prostovoljcev.

Vojna industrija španske vlade

Španski vladi se je posrečilo v razmeroma kratkem času preustroiti industrijo za izdelovanje vojaških potrebščin in orožja. Sedaj izdelujejo že protiletalske topove, ki so jih doslej morali uvažati.

ski luki je tujega izvora, vendar ne italijanskega. Pred pristaniščem v Bilbajo je polagala mine neka nemška ladja za polaganje morskoga kabla.

Oplenjene ladje

Po poročilih iz Španije, ki deloma izvirajo od nacistov samih je razvidno, da so nacistične ladje v zadnjem času oplenile več tujih ladij. Nemorveško ladjo, ki je vozila krompir, so oborožene ribiške ladje nacistov primorale, da je morala pristati v Ceuti in iztovoriti polovico tovara. Nacisti so nadalje zaplenili dva sovjetska parnika, natovorjena s plinskim oljem za Nemčijo in nek grški parnik, o katerem trdijo, da je prevažal municijo.

Ker se je vse to dogodilo na odprtem morju, se po mednarodnem pomorskem pravu taka dejanja smatrajo za pomorsko razbojništvo.

Vsled ogrožanja brodarstva sta Anglija in Francija odposlali precejšnje brodovje v španske vode. Rusija pa je najavila, da bo njena trgovinska mornarica odslej plula pod varstvom njenih bojnih ladij.

vojščakov. Toda organizirati je treba resnično uspešen odpor. Madridska vlada, ki se je preselila v Valencijo, je vsekakor v stanju, da organizira tak odpor, ki bo, vpošteva joč taktične in strateške pogoje preteklosti, lahko prav izdaten. Ako bo vlada ubrala to pot, se bodo okrog nje zbrali vsi, ki so pripravljeni žrtvovati tudi poslednjo kapljico krvi in se bojevati proti avtokratičnemu režimu. ... kaste, ki stoji pod vplivom inozemstva in od tamkaj dobavlja tudi orožje. S tem, da vlada vztraja, inozemske vlade nima jo povoda, da bi priznale vladno (v Burgosu), ki se naslanja izključno le na silo.

V »New York Times« piše poseben poročevalec tega lista Frank L. Kluckhohn: »Armada upornikov, ki si korak za korakom z bojem krči pot do Madrida, ni več tista, kot je bila v početku vstaje. Hrbtenico armade generala Franca tvorijo Italijani, Nemci in Mavri.«

3000 tekstilcev stavka v Dugi Resi

radi odpusta zaupnika

Tekstilna tovarna v Dugi Resi je odpustila zaupnika, vsled česar je 3000 tekstilcev stopilo v stavko.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu

Minister Cvetkovič obljublja, da se bo uvedbo zavarovanja za starost in onemoglost.

Aretacije komunistov v Zagrebu. Zagrebška policija je odkrila komunistično centralo v Zagrebu in aretirala večje število članov komunistične stranke. Zaplenila je razen tega precej propagandnega materiala.

Razpust. Oblast je razpustila Jugoslovansko obrtniško društvo — radi političnega udejstvovanja.

JRZ in JNS časopisje blagoslovila zvezo, ki so jo sklenili obrtniki, pristajajo oba strank za volitve v TOI. Ta solidarnost obeh nekdanj tako nasprotnih taborov je naravnost ganljiva. V gnezdu, ki so si ga gospodje spletli, mora biti res prijetno in toplo. Sedaj je treba samo še nekoliko počakati, da bo »Slovenec« odločil, kako naj se to gnezdo imenuje; za poimenovanje gnezda je namreč »Slovenec« specialist.

»Socialisti odpravljajo svobodo tiska« piše »Slovenec« z ozirom na od Blumove vlade predlagano reformo zakona o tisku, da se onemogoči klevetniška gonja, kakor so jo fašistični listi vodili proti pokojnemu s. Salengru, »Slovenec« in njegovim ljubljencem predlagamo, da uvedejo reformirani francoski tiskovni zakon, ki bo tudi pri nas —

Niso fašisti krivi Salengrove smrti, pravi »Slovenec« in se jezi nad nami, ker to trdimo. Gospodje najbrž niso prečitali pisma, ki ga je pisal Salengro pred smrtjo s. Blumu. Le zakaj »Slovenec« tako vneto brani fašiste pred našimi obtožbami? Zdi se, da »Slovenec« polemizira niso brali niti Salengrovega pisma, niti zadnjega Drinovega uvodnika v »Slovenec«.

Horthy v Rimu. Madžarski regent in bivši avstro-ogrski admiral Horthy se je mudil te dni v Italiji na obisku pri Mussoliniju. Medtem ko Horthy je potoval v Italijo 23. t. m. ponoči preko Pragerskega s posebnim vlakom.

Dve železniški nesreči v ČSR. Pri Letovicah na Moravskem je trčil brzovlak s tovornim vlakom. Vsled trčenja so bile ubite tri osebe v spalnem vozu in strojevodja tovornega vlaka. — Nadalje je pri postaji Šala zavozil motorni vlak v delavski vlak. Trije delavci, ki so se vozili z motornim vlakom so bili ubiti.

Čehoslovaški učitelji so šli v Rusijo. Okoli 4000 čehoslovaških učiteljev in telovadnih učiteljev je odšlo v Rusijo.

Marta Tausk:

Zofka Kveder

(Spomini na najino prijateljstvo.)

V skrbi in nevšečnosti tistih dni, polnih tuge in družinskih razprtij, ki jih je potem še smrt moje matere napravila za najbolj mračne v mojem življenju, v nočeh, ki sem jih prežela, med glodanje in kljuvanje globoko v srcu skritega, ponosno in trdovratno zamolčanega hrepenenja, mi je svetila slika, polna življenja: Zofka Kveder.

Toliko podjetnosti in smelosti imeti, ko Zofka! Toliko dobrosrčnosti in življenske sile ko Zofka! Kaj mi je vse pripovedovala! O svoji študentovski ljubezni in zakonu, o svoji punčki, ki je bila že pred zakonom na svetu, o bridkostih in ponižanjih tistih dni in tednov, ki pa njenega ponosa niso zlomila, marveč ga še bolj utrdila, o zalezovanju po drugih moških in o lepi poduhovljeni ljubezni tenkočutnih, zvestih prijateljic. Pripovedovala je o Pragi in o Zürichu, o Münchenu in o potovanju po Nemčiji, o domači vasi na Kranjskem in o svojem »skoku v življenje«.

Seveda sva si obljubili, da si bova dopisovali. Toda nisem mogla vzdržati, da bi konvencionelno čakala na njeno pismo, — saj je bila ona, ki je odpotovala. In moj drzni poskus, — da zgradim most k srcu dragega mi človeka, — se mi je ta-

Kaj bo s pomoči potrebnimi bolnimi delavci?

Kako iztirjati dolgove na prispevkih, ki znašajo 175 milijonov

Bolniško zavarovanje našega delavstva je v resni nevarnosti. Podporna doba v bolezni je sicer po zakonu samo 26 tednov. Toda urad jo je v vseh ozira vrednih slučajih vedno podaljšal na 52 tednov. Sedaj je tega konec. Za podaljšanje podporne dobe ni več nobenih sredstev.

Trditev, da ni več sredstev na razpolago ni točna.

Zavarovanje ima terjati na neplačanih prispevkih 175 milijonov dinarjev.

Od tega dolguje država sama 30 milijonov dinarjev.

Treba bi bilo samo vse te dolgove izterjati in sredstva za podporne bolnikov bi bila na razpolago.

Ali ni nezmislno, podpirati bolnika šest mesecev in ga lečiti, potem pa, ko so doseženi prvi uspehi, prepustiti zli usodi, da umre v pomanjkanju in brez zdravniške pomoči, ker je potekla podporna doba? Ne

samo, da je nezmislno tako postopanje, mi pravimo, da je to zločin nad bolnikom in njegovo okolico.

Ker se že toliko govori o socialnem zavarovanju in o načrtih za njegovo izboljšanje in razširjenje, se nam zdi, da bi bilo predvsem potrebno dati zavarovanju tista sredstva, ki jih ima terjati na zaostalih prispevkih.

Merodajni faktorji našega socialnega zavarovanja naj bi se požurili, da dobe plačane prispevke, ki jih dolguje država, če ne drugače pa vsaj v obliki blagajniških zapisov (bonov), ki jih bo v kratkem nad eno milijardo v obtoku in služijo predvsem za odplačilo letenih državnih dolgov.

S tem bi se položaj zavarovanja v marsikakšnem oziru popravil in pribavila tekoča sredstva, ki sedaj manjkajo ter nalagajo zavarovanju omejitve na škodo bolnikov, kakor so: znižanje podporne dobe itd.

Nemško japonska zveza — proti komunizmu

Anglija vznemirjena.

V Berlinu so 25. t. m. podpisali nemško japonski pakt proti komunistični internacionali. Obe državi bosta druga drugo vzajemno obveščali o delovanju komunistične internacionale, se posvetovali o potrebi obrambnih ukrepov in bosta te ukrepe izvedli v tesnem sodelovanju. Povezali bosta tudi še druge države, da pristopijo k temu paktu.

Pakt, ki sta ga sklenili Nemčija in Japonska za dobo petih let, je brez dvoma naperjen proti Sovjetski Rusiji. Zanimivo pa je, da je vest o njegovu sklenitvi razburila — Anglijo.

Angleži vedo namreč, da se za tem »idejnim paktom« skriva nekaj drugega, kot pa je v njem napisano. Da bomo razumeli zadržanje Anglije, si moramo predočiti, da je Sovjetska Rusija zaveznica Anglije in Francije, ki skupno nastopajo proti nemški ekspanziji (širjenju) v Evropi. Na Daljnem vzhodu pa je Rusija ob strani Anglije — poleg Zedinjenih držav Severne Amerike — najjačji protiutež proti prodiranju Japoncev na azijsko celino in v Kinu, ki tvori interesno ozemlje Anglije in meji na angleško kolonialno posest.

V »Politiki« piše Balugdić o tej nemško japonski igri in zaključuje:

»Vedeti moramo, da je želja tokijske (japonske) vlade, da se Anglija in Rusija čim bolj zaposlita v Evropi, dokler ona ne bo gotova v Aziji. Želja hitlerjevske Nemčije pa je, da zaplete Rusijo in Anglijo v dogodke na Daljnem vzhodu, da bi se lahko svobodnejše gibala v Evropi. Težko si je predstavljati, da bi ta diplomatska igra, zasnovana na tako naspro-

Gladovna stavka rudarjev v Stanovskem

radi neizplačanih mezd

V rudniku Stanovsko vladajo strašne razmere. Rudarji delajo in stradajo, ker podjetje stalno zadržuje izplačilo mezd.

Za september morajo dobiti rudarji še Din 9000, za oktober Din 40.000! Vse prošnje rudarjev, da bi vodstvo rudnika priskrbelo denar in izplačalo delavstvo, so bile zaman. Rudarji lačni ne morejo delati, na up pa ne dobe nikjer nič. Zato so sklenili, da hočejo z gladovanjem v jami prisiliti podjetje na izplačilo zaslužka. Nočna tretjina je v pondeljek stopila v stavko. Njej sta se pridružili v torek jutranja in popoldanska tretjina. Vsega skupaj je ostalo v jami 76 rudarjev. Na hitro intervencijo zastopnika Zveze rudar-

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili pošne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si pošne položnice shranijo in jih porabijo prihodnje. — Uprava.

tujočih si željah, mogla vzdržati preizkušnjo. Ostane, razume se, ona vidna skupna velika naloga: rušenje svetov, demokracije. Toda tudi tu se pojavlja vprašanje, ali bo (skupno delo v tem pravcu) mogoče v zmešnjavi, ki nastaja vsled imperijalističnih teženj obeh zainteresiranih držav (Japonske in Nemčije. Op. ur.)«

Kdor ima ljudstvo za seboj, se ne boji propagande

Podpis nemško japonskega protikomunističnega pakta je izzval celo vrsto komentarjev v evropskem časopisju. Zlasti se časopisi vprašujejo, odkod naenkrat tak blazen strah pred komunistično nevarnostjo, ko je vendar po zatrdilu fašističnih nemških prvakov vsa Nemčija za führungem in proti komunizmu. V državi, kjer je vse ljudstvo proti komunistični ideji, niti komunistična propaganda ni mogoča. Pri tem omenjajo listi Avstrijo, čije merodajni faktorji so izjavili, da Avstrija ne čuti prav nobene potrebe pristopiti k nemško japonskemu paktu, ker se ne čuti popolnoma nič ogroženo vsled komunistične propagande.

Obnašanje Nemčije in Japonske ne kaže na to, da bi režim v teh dveh državah bil tako trden, kot se zagotavlja.

krat posrečil. Ostajam ti vedno hvaležna, Zofka, zato, da si spoznala moje srce in obogatila moje življenje, kakor poleg tebe zelo redki! In vedno me bo težilo, da ti te svoje hvaležnosti nisem v življenju zadosti izkazala, ker so naju gospodarske razmere, najini močje, najbolj pa vojna in politični prevrati, preveč razdružili. Jaz sem, — kljub zgodovinskemu spoznanju, — človeško premalo razumela, da je pri vas boj za narodnostno osvobodjenje pravzaprav dana oblika razrednega boja, jaz sem, — medtem že izoblikovana in utrjena, — premalo čutila z nekdanjo socialistko, ki se je nad nacionalnim osvobodjenjem svojega naroda tako zelo opajala in se je — po mojih mednarodno-socialističnih pojmih — razvijala preveč v nacionalističnem duhu. A o tem ne bom tukaj razglabljala. Subjektivna posestnost zahteva, da — gledano z zgodovinskega stališča — tudi do zvedno zmotno stremljenje, v obče človeškemu duhu spoštujemo.

In kdo bi se smogel zastopljati romantični preizkušnji, da kot žena pokrajinskega kraljevega namestnika takorekoč posebej prebujenje in dvig svojega naroda? Poleg tega tudi ne smemo pozabiti, da je tudi Zofkin drugi soprog, po svojem glavnem poklicu politik, — saj ona je doživljala vse umetnostno in čuvstveno, — ki je na razvoj političnega mišljenja svoje žene go-

tovo zelo močno vplival, napravil pot od socialnega demokrata do monarhističnega nacionalista.

Ne, Zofka, nepozabna, dobra Zofka! Ne bom te sodila in ne obsojala! Ti si ljubila ljudi in ti si ljubila svoj narod, povsod si nudila pomoč in si se zavzemala za pravico, zaupala si vsem ki si jih ljubila, — več ne more od tebe nihče zahtevati. Če bi Dimitriju Tucoviču (voditelj srbskih socialistov, padel na fronti l. 1914.) bilo dano, da doživi prevrat, bi mogoče tudi ti politično šla po drugi poti.

Leta 1903. se je torej začelo najino prijateljstvo. Ti si se odpeljala nazaj v Prago, jaz pa sem kmalu potem, po večtedenski bolezni, v januarju 1904. leta prišla v Mostar v Hercegovino. Še za tri sto kilometrov dalje od svoje domovine, še večji je postal kamen, ki je ležal pred vrati mojih hrepenenj, še bolj globoko sem pogreznila to hrepenenje vase, učila sem se še bolj trdovratno molčati. — Tista bolečina najbolj je skeleča, ki ne izdaja usta je molčeča. (Mirra Schaffy.)

Naša hiša je stala ob železniški progi, ki je po nji dnevno vozil po en osebnih vlak od severa in od juga. In dan za dnem sem hodila k oknu, sama ali z otrokom v naročju in sem oprezovala po oknih mimo vozečega vlaka, ki je vozil ljudi iz »Evrope«. Neprestano sem pričakovala, da se bo pripeljal nekoč tudi

moj odrešilni vlak in mi privedel odrešenika. Tiste dni so cigani v Mostarju in v Sarajevu igrali neko pesem, — neko strastno in otožno melodijo, — ki so jo imenovali: »Tožba iz harema«. Celega besedila te pesmi se nisem mogla nikdar naučiti, vem samo, da govori o ženi, zaprti v haremu, ki stoji pri oknu in toži: »dan na dan...« Dan na dan sem tudi jaz čakala na svojega odrešenika, ki pa ga ni bilo od nikoder. V te dni mojega pregnanstva in hrepenenja je prispelo večsilih kakor glas iz svobode, iz »svetla tam zunaj«, pismo od Zofke. Takrat sem vodila meščansko gospodinjstvo, imela sem prostorno, lepo, »buržujsko« stanovanje in sem seveda neprenehoma vabila Zofko, naj me obišče. Ona je tudi večkrat obljubila, da pride, kajti v Mostarju bi se našlo pobud v obilni meri za one, ki bi hotel opisovati Balkan in slovanski orient. Tudi je ta kraj s svojo reko in gorami, turškimi hišami, minareti, cipresami in oljkami, pestrimi nošami in tipi, slika, ki je vredna, da se jo vidi in ohrani v spominu. Domotožje ni povzročilo, da bi postala krivična — tujina ni kriva, da nam ostane tujina. In ljudje? Avstro-ogrsko vojaška uprava je bila res veliko bolj zoprna in slabša kakor domače podjarmljenje, izkoriščano in po političnih špekulantih medsebojno shujskano ljudstvo.

(Dalje prihodnjik.)

Iz naših krajev

Ljubljana

Sodrug! Delavci in delavke! Sodružice! | 9. uri dopoldne se bo vršilo v dvorani De-
V nedeljo, dne 29. novembra 1936 ob | lavske zbornice

veliko zborovanje

delavstva o preskrbi in pomoči brezposelnim

Poročali bodo sodrug: Tome, Kralj, Crnogorac in Leskošek.

Delavstvo in nameščenci vseh strok: stavbinci, lesni delavci, živilci, krojači, kovinarji, čevljarji itd., udeležite se tega zborovanja. Manifestirajmo za naše pravice in za preskrbo in zaščito brezposelnih.

Zahtevajmo predvsem zadostno število ogrevalnic in javnih kuhinj. Delavci in nameščenci! Nikdo od Vas ni zavarovan zoper brezposelnost! Danes delaš, jutri si že

lahko na cesti, brez sredstev. Vsled tega je dolžnost vseh zaposlenih in nezaposlenih, da solidarno nastopimo za skupno našo zahtevo:

odpravo brezposelnosti

in izdatno preskrbo onih, ki bi kljub vsem ukrepom postali in ostali brezposelni.

Krajevni Medstrokovni Odbor
Strok. komisije za Slovenijo
U. R. S. S. J. Ljubljana

Maribor

Ali bi se to ne dalo drugače urediti? Že parkrat smo opozorili na to, da se pri nas odlagajo vsa javna dela na zimo, namesto da bi z njimi začeli že spomlad in jih dovršili čez poletje. Na državnem mostu n. pr. delajo sedaj novo elektriško napeljavno, kakor da bi prej, dokler je bilo še toplo, ne bilo za to časa. Delavci, ki so pri tem delu zaposleni so izpostavljeni hudemu mrazu, termometer je že par dni pod ničlo in razen tega brije na mostu vedno ostra sapa. Vsak si lahko sam predstavlja, kako po kamenju in železni mostni konstrukciji, dolbsti cement in vrtati železo. Ni čuda, ako se bo ta ali oni izmed njih prehladil, da bo imel za vse življenje dovolj. In kakor izgleda, bo delo trajalo še ves mesec december. — Delo pri preureditvi mostišča na Kralja Petra trgu pa so morali sploh prekiniti, ker zmrzuje in ni mogoče več cementirati. Del hodnika, ki so ga prevlekli s cementom, so morali, da preprečijo poškodbe vsled mraza, pokriti s suhim listjem. Naj bi merodajni gospodje skrbeli za to, da se vprašanja, ki se tičejo takih del vedno uredijo poprej, preden pride do tragedij.

Pod vlak je šla — za svojim izvoljenjem. V Studencih se je dne 24. t. m. vrgla pod vlak 19letna delavka Ana Karnekerjeva, zarocenka pretekli četrti tragično preminulega slikarskega pomočnika Franca Žumra. Kakor Žumru, je tudi Karnekerjevi vlak odrezal obe nogi. Umrla je v bolnici 25. t. m. opoldne.

Srečna kap. Pred avtobusno čakalnico na Glavem trgu se je včeraj, dne 25. t. m. nenadoma zgrudil 61letni vpokojeni sodni uradnik Stegnar Vinko in na mestu izdihnil. Pokojnik je prišel iz Ljubljane na obisk k sorodnikom, ko se je nameraval odpeljati na kolodvor in nazaj v Ljubljano, ga je dohitela smrt.

Stanica za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev vabi vsaj po štiri zastopnike delavstva iz vsake tovarne na sestanek 29. novembra 1936 ob 9. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9.

Podmladek Rdečega križa priredi 1. decembra ob 3. uri popoldne v Unionski dvorani v prid Podpornega društva za revne učence velik mladinski koncert. Sodelujejo: mladinski zbori in dijaški orkester. Poleg tega rajalni in telovadni nastop. Pridite, da bo dosežen dobrodelni namen prireditve!

Celje

Ponovno opozarjamo na predavanje, ki bo v nedeljo, dne 29. t. m. v dvorani Delavske zbornice ob 9. uri dopoldne. Predaval bo s. Uratnik o problemu zakona o minimalnih mezdah.

Emigrantsko društvo »Soča« priredi v soboto, dne 28. novembra ob 20. uri akademijo v proslavo 30letnice smrti pesnika Simona Gregorčiča.

KINO »METROPOL«, CELJE
28., 29., 30. novembra: POSLEDNJI AKORD. IX. Bethovnova simfonija in Händlov oratorij v filmu. Največja letošnja umetnina.

1., 2. decembra: ANIMATOR. Briljantna filmska ideja v povsem modernem duhu.
MATINEJE: V petek, 27. nov. ob 16. uri, v soboto, 28. nov. ob 16. uri, v nedeljo 29. nov. ob 10-15 in 14. uri. Vsi prostori v parterju Din 3-50, na balkonu Din 4-60.

Velenje

Volilni shod liste delovnega ljudstva se bo vršil v nedeljo, dne 29. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne v restavraciji g. Ivana Raka. Poleg kandidatov bo govoril tudi s. Jelen iz Maribora. Vabljeni vsi sodrug!

Laško

Zborovanje rudarjev iz Hude jame se bo vršilo v nedeljo, dne 29. novembra s pričetkom ob pol 9. uri dopoldne v dvorani hotela »Savinja«. Na zborovanju poroča taj. ZRJ s. Arh iz Zagorja. Rudarji, vsi na shod!

Senovo pri Rajhenburgu

Predavanje. Podružnica Zveze Rudarjev Jugoslavije sklicuje za v nedeljo, dne 29. novembra t. l. javno predavanje s pričetkom ob 9. uri dopoldne v prostorih »Delavskega doma« na Senovem z dnevnim redom: 1. Socialna zakonodaja; 2. pomen strokovne organizacije in delavskega časopisa; 3. slučajnosti. Poročata: ss. dr. Reisman in Viktor Eržen. Vabimo vse delavstvo, tudi iz bližnjih krajev, da se predavanja udeležijo! — Družnost!

Mežica

Rudarsko zborovanje se bo vršilo ob 10. uri dop. v dvorani gostilne g. Toffa v Mežici. Referent s. Pliberšek Franc iz Trbovelj. Zborovanje bo važno za vse rudarje in se ga naj vsi udeležijo.

Kranj

Oficielna priključitev okoliških vasi k mestni občini. Kakor poroča »Gorenjec«, je priključitev okoliških vasi tudi že uradno izvršena. Samo vprašanje Struževa ostane zaenkrat še nerešeno. Zadnje čase se je JRZ že razgovarjala z nekaterimi uglednimi kmeti iz Primskovega in jih skušala do volitev pritegniti v občinsko upravo, obenem pa seveda tudi za kandidate na listi JRZ. Razgovori so izpadli negativno.

Sestanek stavbincev. Stavbinska organizacija sklicuje za nedeljo, dne 29. t. m. važen sestanek, na katerem se bo razpravljalo o novi kolektivni pogodbi. Sestanek se bo vršil v dvorani restavracije Semen, s pričetkom ob 9. uri dopoldne. Sestanka naj se v lastnem interesu udeležijo vsi stavbinci in oni, ki se nadejajo, da bodo kot stavbinci našli zaposlitev v prihodnji sezoni.

Brez truda za Tebe -
brez nevarnosti za Tvoje perilo!

Schichtov

RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Vsako nasilno odpravljanje nesnage pri pranju škoduje perilu. Perite zato s Schichtovim Radionom, ki varuje perilo in Vam prihrani naporno delo.

Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Hrastnik

Poročilo o dveletnem delovanju občinskega odbora

Dne 29. septembra 1934 je sedanja občinska uprava s predsednikom s. Malovrhom prevzela občinske posle. Pregledati je bilo treba stanje občinskih ubožcev in stanje občinskih cest, ki so bile po večini take, da se po njih sploh ni moglo več voziti. Tako se je sprejelo v seznam občinskih rezevov celo vrsto upokojencev iz kemične tovarne, kateri imajo od 30 do 70 Din mesečne pokojnine.

Občinska uprava je začela s popraviljem cest in danes lahko računamo, da ni vasi (in teh je v občini 20), v kateri bi se ne popravljalo cest. Gradili smo odcep vodovoda od Birtiča proti Studencem, napravili za višje stanujoče prebivalce vodnjak, tako, da tudi oni lahko zajemajo vodo iz občinskega vodovoda. Tudi za prebivalce vasi Prapretno smo napravili tak vodnjak. V vasi Kovk smo naredili nove vodnjake in postavili novo črpalko francoskega izvora. V vasi Brnica smo tudi nadomestili staro nerabno črpalko z novo črpalko istotako francoskega izvora. V vasi Podkurnice gradimo ravno sedaj okrog 500 m dolg vodovod. Tako, da bo de tudi ta vas preskrbljena z dobro pitno vodo.

Uredili smo tudi časno ubožnico, v kateri preskrbujemo sedaj osem ubožcev. Popreje so taki ubožci morali prenočevati po hlevih in šupah in si vsakdanji kosček kruha izprositi.

Zadeva ubožnice čaka končne ureditve. Istotako bo vprašanje gradnje izolirnice treba vzeti v najkrajšem času v pretres.

Nadalje imamo v programu za leto 1937-38 nujno potreben vodovod v vasi Brdce in v vasi Studence. V letu 1937 bo občina zidala stanovanjsko hišo s 15 stanovanji. Potrebni kredit za to hišo je občina preskrbela pri Borzi dela, kot brezobrestno posojilo, katero se bo odplačevalo z najemninami stanovalcev. Tako, da ne bo občina prav nič obremenjena.

Poglejmo pa malo, kako je prejšnja občinska uprava skrbela za svoje občane. V letu 1933. je izdala za občinske ceste Din 5800, za kmetijske potrebščine in živinorejo Din 4700, za ubožni sklad Din 16.000 in za brezposelne Din 400, vsega skupaj Din 26.900. — To je v letu pred prevzemom občine v naše roke.

Sedanja uprava je pa v letu 1934 izdala za potrebe sledenče: Za ceste Din 40.000, za kmetijske potrebščine Din 18.000, za ubožni sklad Din 110.000 ter za brezposelne Din 20.000. Približno iste zneske je občina izdala v te svrhe tudi v letu 1935.

V letu 1935 smo ustanovili tudi kuhinjo za brezposelne, v kateri je dobivalo vsak dan hrano 50 brezposelnih. Kar je treba posebno poudariti, je to, da je sedanja občinska uprava navzlic vsemu temu delu in uspehu znižala občinske doklade od 185% na 152% in ustanovila samostojno zdravstveno občino, kjer je tudi odpadlo 5-10% doklad. V splošnem so se doklade znižale za 40%.

Iz tega poročila se vidi, da se je v teh dveh letih več naredilo, kakor poprej morada v desetih letih, dasiravno smo prevzeli občino v najhujši gospodarski krizi. Dočim je bivša občinska uprava dobila na primer v letu 1931 Din 230.000 več občinskih doklad izplačanih, kakor je imela po proračunu predvidenih, smo sedaj v teh letih dobili veliko manj izplačano kakor po proračunu predvideno, saj smo letos v prvem

polletju dobili namesto Din 300.000, samo Din 60.000 na občinskih dokladah. Iz tega se vidi, kako težko stališče je imela občinska uprava v tem dveh letih, a je vseeno dosegla s smotrenim delom tako velike uspehe.

Sedanja uprava mirno stopa pred volilce, naj oni razsodijo o izvršenem delu in o bodočem programu. Prepričani smo, da o tem ne bo težko razsojati in da bo lahka tudi odločitev za vsakega volilca.

Delavci, kmetje in obrtniki, udeležite se v nedeljo, dne 6. decembra t. l. volitev in oddajte svoj glas za gospodarsko listo, katere nosilec je s. Malovrh.

Volilni shod. V nedeljo, dne 29. novembra se bo vršil javni volilni shod ob 3. uri popoldne v dvorani konzumnega društva rudarjev v Hrastniku. Poroča s. Malovrh kot nosilec liste kmetov, delavcev in obrtnikov za občinske volitve.

Šoštanj

Po njihovih delih jih boste spoznali. Okrog Šoštanja se vršijo razni agitacijski sestanki za JRZ. Vsako drugo agitacijo pa pristaši te stranke proglašajo za državno nevarno in najdejo tisoč sredstev, da jo onemogočijo. Vse je tem gospodom napoti. Toda, blato, ki ga mečejo danes na nas zavedne delavce, zna lepega dne pasti nazaj na tiste gospode, ki so ga mečeli. Namesto, da gospodje preganjajo svoje politične nasprotnike, naj bi rajše vršili delo v smislu svojih katoliških načel.

Vse naročnike naprošamo, da poravnajo svojo naročnino, zlasti tisti, ki so v zaostanku že dlje časa. — Kdor bi rad knjige Cankarjeve družbe, naj se tudi takoj zglesi pri poverjeniku »Delavske Politike«, dokler je še kaj zaloga.

Kočevje

Vest mi narekuje, da povem javnosti, da ni res... da smo rudarji skoraj polno zaposleni, res pa je, da delamo samo 12 do 13 dni mesečno. Mislim, da je vsakomur jasno, kako živimo s tem zaslužkom. Če gre mati šestih otrok v rudniški konzum, ji dajo živil za celih 30 dinarjev za 14 dni! Ali naj to še sploh imenujemo življenje? Imamo lepo kolektivno pogodbo, razne zapisnike in lep zakon o zaščiti delavstva, toda kljub temu se pri nas dogajajo stvari, ki diše po samovoljnosti gotovih gospodov, ki stoje blizu katoliški akciji in mislijo, da mi marksisti, naše žene in otroci nimamo želodcev. Pri rudniku bo treba ukreniti, da bodo delali vsi rudarji enako, ne pa eni več, drugi manj. Ureditve teh vprašanj pa je odvisna predvsem od nas. Zato, sodrug, vsi v organizaciji, ker le z njeno pomočjo bomo uspeli! — Rudar.

Kamnik

Naročniki »Delavske Politike«, plačujte naročnino vsak mesec sproti poverjeniku, ki Vas bo obiskal na domu. Ne odlašajte s plačevanjem naročnine, enega kovača mesečno človek prenese, ako pa se naberejo zaostanki, jih je težko odplačati. Skrbimo, da bo naš list v brivnicah in gostilnah, kamor zahajamo. Kdor noče naše »Delavske Politike«, noče tudi nas.

Zahvala. Ob smrti mojega moža se zahvaljujem delavcem in delavkam tovarne »Titan«, ki so v tako obilnem številu spremili pokojnika na zadnjem potu. Najpristneje se zahvaljujem podružnici SMRJ za krasno venca in za podporo v znesku Din 250. Najlepša hvala tudi delavskemu pevskemu društvu »Solidarnost« za žalostinki pred hišo žalosti in ob odprtem grobu. Zahvaljujoča Rems Neža.

Trbovlje

Po starem kopitu

Dolga tri leta je »Slovenec« molčal o občinski politiki v Trbovljah. Če je pa kaj sporočil, je bil pa slavošpev občinskemu odboru, seveda zato, ker so sedeli poleg osvojenih socialistov tudi nekdanji klerikalni opozicionalci.

Sedaj je pa »Slovenec« že udaril na staro struno in pripoveduje, da se jih je premalo upoštevalo. Čudno, da so se na to spomnili šele po treh letih. Volilci vemo, kje »Slovenca« čevlji žuli in smo si o njegovi objektivnosti že popolnoma na jasnem. Seveda, kdor ima prevelik apetit, se mu lahko zaleti. To še povemo »Slovencu«, da so delavci, kmetje in obrtniki z velikim zadovoljstvom vzeli na znanje listo, ki res predstavlja skupnost delavcev, kmetov in obrtnikov.

Nabavni prispevek. Načelstvo II. skupine je na podlagi številnih prošenj vložilo na TPD. v Ljubljani prošnjo za nabavni prispevek, ki bi se naj rudarjem izplačal pred božičnimi prazniki. Ker je nastopila precej dobra konjunktura, kar sklepamo iz tega, da so zaloge v veliki meri izčrpane, pričakujemo, da bo TPD, tudi tej prošnji ustregla. Zaprošeno je tudi, da se za Barbaro izplača delavcem ali delavkam polni kategorijski štiht, kar bo tudi pripomoglo, da bodo ta praznik rudarji veselejšje obhajali.

Barbara denar se bo izplačeval že v tej plačilni periodi, in sicer v ponedeljek, dne 30. t. m.

Radvanje

Za kaj vse naj občina plačuje. Na zadnji seji občinskega odbora, dne 12. novembra t. l. je bil v razpravi neki predlog, da naj občina odobri denarno podporo iz sredstev proračuna v cerkvene svrhe. V glavnem gre za plačo Din 20 dnevno masniku, ki bi maševal v radvanjski cerkvi, za odobritev posebne dodatka za maše o Veliki noči, Binkošti in Božiču po Din 100, nadalje za enkratni nabavni prispevek za kehi in druge cerkvene potrebščine, ki služijo pri cerkvenem opravilu. Proti temu predlogu so nekateri občinski odborniki nastopili že na seji. Treba pa je, da o tej stvari zve tudi javnost. Občina nima sredstev niti za lastne potrebe, kaj šele za kritje cerkvenih izdatkov. Naj omenimo samo bedno stanje občinskih siromakov in brezposelnih, za katere ni denarja. Kdor hoče, da bo v Radvanju vsak dan ena maša, naj tudi skrbi za sredstva. Konstituira naj se cerkveni odbor, ki naj, ako bodo prebivalci, člani cerkve, s tem zadovoljni, uvede posebne doklade. Na te prigovore je v seji g. H. odgovoril na res svojstven način. V debato je vpletel celo Madrid (kjer nacisti, za katere se »Slovenec« navdušuje, rušijo z granatami in bombami najlepše cerkve). Temu gospodu svetujemo, naj Madrid pusti Španiji. Pri tem pa naj nikar ne pozabi, da je srednji vek že davno minul, ko je veljal pregovor: Kogar kruh ješ, tega molitev moliš. Sicer pa glede podpore cerkvi velja tudi stališče, da kdor pobira dohodke, naj jo tudi vzdržuje in skrbi za bogoslužje.

Za tiskovni sklad je daroval s. Ant. Škruba iz Merlebacha v Franciji fr. 10. Iskrena hvala! Sodrug! posnemajte!

Naši v Franciji

Merlebach v novembru 1936.

Že večkrat sem nameraval napisati za »Delavsko Politiko« kratek opis novih razmer v Franciji pod vladno »ljudske fronte«, ki ji stoji na čelu s. Blum. Naše sodruga v domovini bo to gotovo zanimalo, zlasti še, ker razni reakcionarni, fašistični in klerofašistični listi vedo povedati o novi Franciji toliko — slabega.

Delavci in kmetje v Franciji, z nami priseljenci vred, trdimo obratno: Vlada s. Bluma dela dobro, ona dela v korist delavskega razreda, kratko rečeno, v korist vseh onih, ki so zaščiteni in pomoči potrebni.

Da je temu res tako, pričajo v dovoljni meri besni napadi kapitalističnega tiska na vladno in njene predstavnike. Toda naj govore dejstva:

Kaj smo dosegli rudarji?

N. pr. plača kopača se je z zakonom zvišala od 35.15 frankov na 41.48 frankov in šilt. Manj kot toliko ne sme znašati mezda nobenega kopača.

S 1. novembrom je stopil v veljavo **40 urni delovni teden**; v premo govornikih je delovni čas še krajši in znaša tedensko **samo 38 ur 40 minut**. Namesto da bi delali 6 dni po 6 ur, delamo sedaj samo 5 dni v tednu po 8 ur. Za osemurni šilt dobi kopač 49.77 frankov, kopači, ki delajo v akordu pa zaslužijo še več.

Za malico smo imeli poprej na vsak šilt po 15 minut odmora, po novem se je odmor zvišal za 20 minut.

Vsak rudar ima po novih zakonih vlade s. Bluma letno 14 dnevni dopust, od tega 12 dni plačanih. Kopač, ki gre na dopust dobi plačano mezdo 44 frankov dnevno. Vzameš pa si dopust kadar hočeš.

Najbolj smo se pa oddahnili, ker je z uveljavljanjem novih zakonov nehala neznosno priganjanje pri delu. Pazniki so nas gonili in zmerjali, vse smo bili, samo ljudje ne. Sedaj so postali čisto drugačni, kakor noč in dan. Kajti zakon ščiti delavce in ta zaščita ni samo na papirju. Poprej enkrat so nas kaznovali za vsa-

Zadovoljni slovenski delavci pod vladno s. Bluma

ko najmanjšo stvar. Tudi kaznovanje je sedaj skoro docela prenehalo. Kljub temu pa storitev v rudnikih ni padla, kajti rudarji delamo z veseljem. Med tem, ko smo se včasih že kar bali iti na šilt.

Vlada s. Bluma in inozemski delavci

Za nas priseljence, ki smo prišli v Francijo s trebuhom za kruhom je pod vladno s. Bluma, ki je res prava ljudska vlada, mnogo boljše. Nič več ne živimo v večnem strahu, kot prej nekdanj, ko nisi vedel ne ure, ne dneva, kdaj bo prišel ukaz, da moraš pobrati šila in kopita ter iti odkoder si prišel. Inozemski delavci smo sedaj v Franciji kot domačini. Vlada je s svojimi zakoni o skrajšanju delovnega časa priskrbelo delo domačim nezaposlenim, zagotovila ga je pa tudi nam inozemcem.

Mi slovenski delavci se sedaj v Franciji dobro počutimo, postala nam je druga domovina. Naše društveno življenje in javno udejstvovanje ni z ničemer utegneno, ker postoji svoboda govora, tiska in združevanja.

Pred leti so hodili med nas neki jugoslovanski fašisti in pokušali ustanovljati neke vrste nacistične organizacije, brez uspeha seveda. Mi v tujini že znamo ločiti barve in ljudi. Nas ni treba hoditi učit, mi si znamo sami ustanovljati svoja podporna društva, strokovno smo pa kot sekcije priključeni velikim svobodnim strokovnim organizacijam francoskega proletarijata.

Naše delavstvo v domovini naj se uči od francoskega delavca in kmeta zavednosti in vztrajnosti in naj ne pozabi, da je kruh politika in politika kruh.

Prav tako je, kakor nam o tem piše naša tudi med nami v Franciji že precej razširjena »Delavska Politika«.

Socializem ni prazna beseda. Socialist biti bodi delavcu v ponos!

Za danes končam, prihodnjič pa še kaj o življenju v Franciji pod vladno ljudske fronte, ki ji načeljuje naš s. Blum.

Sprejmite iskrene pozdrave od Vašega sodruga.

Družnost!

Anton Škruba.

VZAJEMNOST

Ljubljana

Delavski prosvetni večer

V Ljubljani sta »Vzajemnost« in »Zarja« zopet začeli z delavskimi prosvetnimi večeri. V vsem delavskem gibanju se jasno opazja, da so vsi tisti delavci in delavke, ki se gibljejo v delavskem kulturnem društvu in tam delajo, najbolj resni in najbolj zavedni in da jim delavski pokret ni samo sredstvo za izboljšanje življenjskega položaja, temveč notranja zahteva, stremjenje po pravičnejšem družabnem redu.

Vseeno je, kakšen je spored delavskega prosvetnega večera, kaj se igra, kakšne pesmi se pojo, vseeno, kdo sodeluje. Samo, da je lepo, vzgojno, blazilno, vzpodbujajoče.

Na prvem prosvetnem večeru v letošnji sezoni v sredo, dne 18. novembra je bila dvorana nabito polna.

Predsednik Slovenske matice, profesor in priljubljeni kulturni delavec dr. Dragotin Lončar je predaval prav poljudno in

Planinske Jopice TRIGLAV
lastni izdelek od Din 60.— naprej
Eksportna hiša „LUNA“
Maribor, samo na Glavnem trgu 24

*kvaliteto
za slabo vreme*

JRZ in JNS v objemu pri volitvah v TOI

Priznanje gre težko z jezika

»Delavska Politika« je bila edini list, ki je razkrila kompromis za volitve v Trgovinsko, industrijsko in obrtniško zbornico, ki sta ga sklenili stranki JRZ in JNS.

Dolgo je trajalo, predno sta se oglašila gg. Ogrin in Rebek in priznala, da gresta skupno v volitve. Toda o kakšnem političnem dogovoru še vedno ni bilo ničesar čuti. O tem je pisala samo »Delavska Politika«, dasi je bilo jasno, da taki kompromisi brez političnih dogovorov med strankami niso mogoči.

Šele sedaj, ko so do zavrnitvi list v lepem številu okrožij, volitve že skoro končane, prihaja »Jutro« z barvo na dan in pravi:

Izvestni krogi delajo razpoloženje proti kompromisnim kandidatom, češ da so te kandidate politične in da so politične stranke odvzele obrtništvu pravico samoodločevanja in izbire pravih zastopnikov obrtniškega stanu.

Agitacija proti kompromisnim kandidatom je posegla po prav svojestrani metodi. V volilnih okrožjih, kjer pripada kompromisni kandidat naprednim strujam, se je vrgla na somišljenike JRZ, češ: kako morete voliti političnega nasprotnika! Kjer je kompromisni kandidat iz vrst JRZ, se sliha agitacija vrši pri naprednih ljudeh.

Pri vsem tem se nam zdi potrebno napredni javnosti in posebej še vsemu naprednemu obrtništvu roudariti, da kompromis, ki je bil dosežen za vse odseke zbornice TOI, nikakor ne znači politizacije zborničnih volitev, marveč

ravno nasprotno: obvarovanje te važne institucije pred strankarsko-političnimi borbami.

V čem obstoja kompromis? V dogovoru obeh vodilnih strank, da se ne bosta mešali v volilno borbo, ako se pri sestavi nove zbornice upošteva dejansko razmerje sil. Tako je bilo za vse odseke in tudi za obrtniški odsek. Stranki sta potem, ko so bili obrtniški voditelji vprašani, v sporazumu z njimi sklenili dogovor glede razdelitve števil mandator na osnovi razmerja moči, kakršno se je pokazalo pri zadnjih zborničnih volitvah l. 1927.

Danes tudi ni čas, da bi se v medsebojni borbi reševali obrtniški stanovski konflikti. Mi zastopamo težnje napredne in nacionalne javnosti. Nikdar se še nismo izogibali borbe. Toda prepričani smo, da zahteva izločitev take borbe splošni gospodarski interes naše ožje domovine.

Tako torej izgleda — depolitizacija zborničnih volitev, kateri služi za podlago — političen dogovor dveh strank: JRZ in JNS.

In zakaj, ljubi obrtniki vse to? Ker to zahteva »splošni gospodarski interes naše ožje domovine«, pravi »Jutro«. Kakor vedno, tako tudi sedaj ne gre brez priljubljene fraze o domovini. Domovina jim je, kakor — kot je to napisal naš nesmrtni Cankar.

V resnici pa, gospodje, je vaš sporazum naperjen proti tretjemu — proti obrtnikom, ki so siti političnega izigravanja privilegiranih strankarjev.

umljivo o znanosti in delavstvu. Poslušalci so ga dobro umeli, govoril jim je iz srca, za kar so ga nagradili z burnim izskakanjem in odobravalnimi vzkliki.

Tajnik »Vzajemnosti«, s. C. Štukelj, se je zahvalil predavatelju in mu obenem s toplimi besedami čestital v imenu vseh k 60-letnici, ki jo je praznoval te dni.

Nato je sledil koncertni del. »Zarja« je z odigranimi skladbami pokazala, da delavec, vključno z ljudmi v lačnem želodcu, obvlada instrumente. Zlasti je dopadel solo. Skorpikova koračnica »Živjo predsednik« je lepo melodijozno delo, ki človeka poživi in dviga. Skladatelj Skorpiku, našem »Zarjanu«, čestitamo.

Recitacij je bilo troje. Magorš je reci-

tiral Brenčičevo: »Lesnim delavcem«, članica »Vzajemnosti«, Mimi Podbevšek pa Janeza Samojeva »Naš kruh« in Katke Zupančičeve »Pravljico za šipami«. Podbevškova je izborna recitatorka.

Zbor delavskega pevskega in glasbenega društva Ljubljana je pod vodstvom pevovodje A. Vračkota zapel dve delavski in štiri narodne pesmi. Zbor je še mlad, glasovni material dober. Petje je bilo ubrano in so pevci morali ponavljati. Pevovodja ima lep delež na uspehu.

Jazzorkester »Zarje« je zaigral tri komade prav po notah, toda v okviru prosvetnih večerov ta muzika ne spada.

Janez Samojov.

Patentirali smo izdelavo garantirano nepremočljivega Hubertus-sukna.

Ker nikomur ne prodajamo Hubertus-sukna, dobe se samo pri nas vsem znani

HUBERTUSI

katerih
**nepremočljivo
sukno izdelujemo po
patentu št. 7644/31.**

Vsakdo, kdor je pri nas **enkrat kupil** je postal naš **stalni odjemalec!**

TIVAR-HUBERTUSI
iz garantirano nepremočljivega sukna

TIVAR-OBLEKE

Jesenice

Popravljamo. V zadnji številki našega lista smo poročali, da je bil razrešen svojih funkcij glavni zaupnik pri KID v tovarni Sava s. Perko Vencelj, kar pa ni točno, ampak je bil razrešen le glavni zaupnik KID s. Joža Čelešnik, ki je prevzel svojo funkcijo po s. Perkotu, ki v zadnji dobi ni bil glavni zaupnik.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto, dne 28. t. m. ob 8. uri zvečer in v nedeljo, dne 29. t. m. ob 3., 5. uri pop. in ob 8. uri zvečer vefilm »Dušica Rožmarinija« s Hansi Knotek v glavni vlogi. Med dodatki kulturni film o zračnih potih ter dva zvočna tednika. Opozorjamo cenj. občinstvo, da zaradi velikega povpraševanja vstopnice rezervira oz. si jih nabavi v predprodaji. — Sledi v pondeljek zvečer in v torek popoldne in zvečer vefilm »Sen zimske noči«.

Advokat

Šegula Janko

je otvoril svojo pisarno v Ptuj
v hiši gostilne Zupančič.

Miklavž prihaja

Miklavž prinaša darila

Mariborski deci oznanjam veliko veselje ter radostno vest. Za **Miklavža bom pripravil zalogo najfinjših ter najokusnejših slaščic**. Vse po Dinar! Svojo izložbo bom uredil v znamenju prihajajočega in darila razdeljujočega Miklavža. Mladina prid! in si oglej bogato Miklavževo izložbo slaščic sladkarij in bonbonov. Se priporoča

„BONBONERA ORIENT“
Ivo Jurčević, Maribor, Gosposka ul.

**MOŠKE HUBERTUS
PLAŠČE po 230 Din**

dobite pri trvdki
MIRKO FELDIN, manufaktura trgovina
MARIBOR, Aleksandrova cesta 13 (na vogalu)